

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ DOKUZ EYLUL UNIVERSITY
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ FACULTY OF FINE ARTS
GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARI BÖLÜMÜ TRADITIONAL ARTS DEPARTMENT

ULUSLARARASI GELENEKSEL SANATLAR SEMPOZYUMU

INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF TRADITIONAL ARTS

16 - 18 KASIM 2006
16 - 18 NOVEMBER 2006
İZMİR TÜRKİYE

TÜBİTAK

BİLDİRİLER CİLT 2

Konak, Ruhi	505	
Koyuncu, Ayşegül	647	
Köklü, Hülya	675	
Kutlu, Nurcan	430	
Küçük Kurt, Ülkü	598	
Maktal, Aynur	61	
Mehdiyeva, Terlan	556	
Mete, Fatma	178	
Meydan, Cemal	135	
Mutlu, Hikmet Serdar	297	
Nimani, Shygrı	543	
Oyman, Rengin	496	
Ölmez, Filiz Nurhan	215 , 301	
Önkol, Çiğdem	259	
Önlü, Nesrin	424	
Özbağı, Tevhide	565	
Özdemir, Esra Kavcı	451, 468	
Özhekim, Didem Atış	138	
Özkafa, Fatih	170	
Özkan, Ahmet	57	
Özpulat, Füsün	231	
Öztürk, Bahadır	148	
Öztürk, İsmail	318, 323	
Pala, İrem Çalışıcı	57 , 313, 643	
Paşayeva, Valide	607	
Petreska, Vesna	627	
Santur, Alparslan	40	
Savçın, Emine Begüm	661	
Savic, Mirjana	401	
Sevinç, Berna	116	
Sipahioğlu, Oya	468	
Soysaldı, Aysen	86	
Söğütlü, Cevdet	1	
Sönmez, Abdullah	1	
Sözen, Mustafa	686	
Sümer, Güner	255	
Şahin, A. Sultan K.	548	
Şanlı, Hürrem Sinem	301	
Şener, Seval	538	
Şentürk, H. Ayla	163	
Şimşek, Habibe	259	
Toprak, Filiz Adıgüzel		205
Tozun, Hatice	293	
Tuncer, Mehmet	392	
Türk, Ayşegül	80	
Ülger, Nihal	565	
Ülkü, Candan	654	
Ünal, Serap	533	
Ünlü, Aslıhan	50	
Vinogradskaya, Larissa		362
Yarol, Yasemin	288	
Yaşar, Neslihan Şirin	694	
Yıldırım, Kemal	332 , 342	
Yıldırım, Leyla	371	
Yıldırım, Nuri Pınar	459	
Yıldız, Şerife Gülcü	515	
Yılmaz, Nuray	451	
Yoleri, Halil	284, 288	

**D.E.Ü. GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARI BÖLÜMÜ**

**ULUSLARARASI GELENEKSEL SANATLAR SEMPOZYUMU
16-18 KASIM 2006 İZMİR**

**FARKLI SERAMİK PİŞİRİM TEKNİKLERİNDEN BİR UYGULAMA ÖRNEĞİNİN
SUNUMU**

Yardımcı Doçent, Atilla Cengiz, Kılıç*
Öğretim Görevlisi Ahmet Özkan**
Araştırma Görevlisi, İrem, Çalışıcı Pala***

Seramikçiler, tarih boyunca sürekli yeni teknikler geliştirmişlerdir. Zenginleşerek günümüze kadar ulaşmış, olan bu teknikler günümüz seramik sanatçıları tarafından farklı amaçlar için kullanılmaktadır. Geçmişte seramikçiler seramiklerini istifleyerek odun, tezek gibi malzemelerle açık alanlarda pişirirlerdi. Seramiğin yüzeyine alevin direkt teması ile oluşan, geçmişte istenmeyen pişirim lekeleri Günümüzde bazı sanatçılar tarafından özellikle çalışmalarında estetik amaçlı kullanılmaktadır. Ayrıca günümüz teknolojisinde, teknolojiye bağımlı kalmak istemeyen sanatçılar da bu ilkel pişirim tekniklerini kullanarak, doğal oluşan görsel efektlerden yararlanmaktadır.

Bu çalışmada, İlkel seramik pişirim tekniklerinden, geliştirilen, günümüzde farklı isimlerle bilinen “Talaşlı pişirim” (sawdust firing), “Dumanlı pişirim” “İsli pişirim” (smoke firing), “Çukur pişirim” (pit firing) tekniklerinden isli pişirim tekniği, (kısmen indirgen ortamda oluşturulan açık alanlarda yapılan bir seramik pişirim tekniği) uygulaması sunulacaktır.

İSLİ PİŞİRİM UYGULAMASI:

* Dokuz Eylül Üniversitesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Çinicilik ve Çini Onarımları Anasanat Dalı, Yavuz Bingöl Sanat Sokağı no:4 35 320 Balçova İzmir, 0 232 238 90 75 (252), atilla.kilic@deu.edu.tr

** Dokuz Eylül Üniversitesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Halı-kilim ve Eski kumaş Desenleri Anasanat Dalı, Yavuz Bingöl Sanat Sokağı no:4 35 320 Balçova İzmir, 0 232 238 90 75 (243), a.ozkan@deu.edu.tr

*** Dokuz Eylül Üniversitesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Çinicilik ve Çini Onarımları Anasanat Dalı, Yavuz Bingöl Sanat Sokağı no:4 35 320 Balçova İzmir, 0 232 238 90 75 (243), irem.calisici@deu.edu.tr

Gerekli Malzemeler

Bakır Tel, Bakır sülfat, Sodyum karbonat, Sodyum Klorür, Renk veren oksitlerin tuzları, Alüminyum folyo, Demir parçaları, kafes teli, teneke kutu, Bol reçineli yonga ve talaş, tezek, farklı bitki kabukları, tohumları, deniz yosunları v.b., Gazete, karton kutu, Sac, Kırık çömlek parçaları, Tuğla, talaş, naftalin

uygulama:

İsli pişirmede sonucu etkileyen birçok faktör bulunmaktadır.

İsli pişirim yapılacak seramik formlarının belirli özelliklerde olmaları istenilir. Öncelikle çamur, şoka dayanıklı, olmalıdır. Formlar direkt aleve maruz kaldıkları için, çatlamaya neden olabilir. Seçilen çamur indirgenmeye olanak sağlamalıdır yani bol demir içeren çamurlar tercih edilmelidir. Gerekliğinde indirgenmeye yatkın astarlarda kullanılabilir. Perdahlı yüzeyler indirgenmeye daha müsait ortam oluşturmaktadır. Şayet indirgenme değil de islenme isteniyor ise beyaz pişen çamurda kullanılabilir. Bu pişirmede formların ilk pişirimi yapılmalıdır. İlk pişirimi yapılmamış formlarda dengesiz pişirim sebebi ile zayıf artmaktadır; derecenin çok yükselememesi ve ısının dengeli dağılamaması sebebi ile de ürünlerin ilk pişirimi istenilen derecede ve homojen yapılamamaktadır. Bu Olumsuzluklara rağmen ilk pişirimi yapılmamış ürünler daha iyi indirgenirler. Alevin yalayarak yanmasını sağlamak amaçlı Uygulama yapılacak Seramik formlar küresel olmalıdır.

Öncelikle pişirimi yapılacak ürünlerin miktarına göre yuvarlak veya dikdörtgen bir çukur açılır. Çukurun derinliğinin 70 cm civarlarında olması tavsiye edilir. Çukuru kumsalda yapmanın çeşitli avantajları vardır. Bunlardan en önemlisi kumdaki sodyum klorür'ün (tuz) yanmayla buharlaşarak alkali bir ortam oluşturması sonucu, seramik yüzeylerde önemli etki yapmaktadır.

Kullanılacak talaşın seçimi ise istenilen sonuca göre belirlenir. Seramik yüzeylerde daha koyu lekeler oluşması için ince talaş, etkinin daha lokal alanlarda kalması için ise kalın talaş kullanılmalıdır. Ayrıca talaşın dışında farklı bitkilerden de yararlanılabilir (yosun, kuru bitki artıkları, ağaç kabukları, tohum, v.b.).

Formların pişirim için hazırlanma aşaması:

Listede belirtilen malzemeler kullanılarak formlar hazırlanır.

Bakır Tel (çeşitli kalınlıkta bakır kablolar) (formlara sarmak için),

Bakır sülfat (fırına serpilir ayrıca form yüzeyine bakır sülfatlı bezler sarılabilir.)

Sodyum karbonat (alkali etkiyi arttırmak için kullanılır)

Sodyum Klorür (alkali etkiyi arttırmak için kullanılır)

Renk veren oksitlerin tuzları (alkalilerle birlikte kullanılması tavsiye edilir.)

Alüminyum folyo (kapalı indirgen ortam etkileri oluşturmak için kullanılır.)

Demir parçaları, kafes teli, teneke kutu, (form yüzeyinde metal etkiler oluşturması için kullanılır.)

Bol reçineli yonga ve talaş, tezek, farklı bitki kabukları, tohumları, deniz yosunları v.b.

Gazete, karton kutu,

Teneke (çukur içinde sağır etkisi oluşturmak ve hassas formların zarar görmemesi için)

Sac (çukur fırının üzerine ısıyı kısmen koruması ve dumanlı ortamı sağlaması için konulur.)

Kırık çömlek parçaları (pişirim tekniğinin gerekliliği fırının üstüne konulur.)

Tuğla

talaş (tercihen çam farklı irilikte)

Çukura formların yerleştirilmesi aşamasında, öncelikle çukurun zeminine 10-15 cm talaş serpilir. Formlar talaşın üzerine farklı duruşlarla yerleştirilir. Yer yer bakır sülfat gibi çeşitli tuzlar serpilir. Üzerleri talaşla örtülür. Bu işlem çukur doluncaya kadar devam eder. En üstteki çömlüklerin zayıflığının yüksek olması nedeni ile en üst sıra kırık çömlek parçaları ile kaplanır. Bu işlemlerden sonra kum çukura doğru çökmemesi için çukurun etrafı bir sıra tuğla ile çevrilir. Fırın artık ateşlemeye hazırdır. İyi bir yanma için gerekli olan rüzgarın gece olması nedeni ile ateşlemenin akşama doğru yapılması tercih edilir. Ateşleme, bir pürmüz yardımıyla talaşlar üstten iyice tutuşturulur. Yanma başladıktan sonra çukurun üstü sac ile kısmen kapatılmalıdır. Bunun amacı ısının sactan yansması ile çukurda oluşan ısıyı kısmen muhafaza etmektir. Talaşların kontrollü bir şekilde sabaha kadar için için

yanması sağlanmalıdır. 20 saate yakın süre boyunca yanan fırın artık açılmaya hazırdır. Çukurdan seramikler yavaş ve kontrollü bir şekilde alınmalıdır. Seramiklerin yüzeyleri temizlendikten sonra indirgen etkileri seramiklerin yüzeyine sabitlemek için, sıvı yağ, yumurta akı ile seramikler silinebilir. Bu işlemden sonra çevre temizliği yapılarak etkinlik sonlandırılır.

islenecek seramiklerden genel görünüm

fırının yakılması

çukurun kazılması

pişirim sonrası fırının görünüşü

fırının yerleştirilmesi

Bitmiş Ürünlerden Genel Görünümler